

Sametingets hørings svar av forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll mm)

Kunnskapsdepartementet har sendt ut forslag til endringer i Barnehageloven med forskrifter til offentlig høring. Høringsfristen er 13. november 2019.

Formålet med endringene i Barnehageloven er å sikre alle barnehagebarn et trygt og godt barnehagemiljø. Forslagene skal også sikre at de som driver barnehager har internkontroll med barnehagens virksomhet.

Sametingets innspill til høring tar utgangspunkt i utgangspunkt i Sametingets barnehagepolitikk som har det samiske barnet i sentrum. Sametinget løfter samiske barns rettigheter gjennom sin barnehagepolitikk, som har som hovedmål å sikre at samiske barn møter et oppveksttilbud som tar utgangspunkt i, og videreformidler, bevarer og utvikler samiske språk, kultur og samfunnsliv.

I høringsforslaget foreslås det en rekke endringer i Barnehageloven med forskrifter (blant annet innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll mm). Bakgrunn for forslaget er «NOU 2015:2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø» (Djupedalutvalget). Djupedalsrapporten synliggjør at mobbing forekommer blant barn i barnehagen, og at arbeid for et godt psykososialt barnehagemiljø er helt avgjørende for å forebygge mobbing. Djupedalutvalget framhever at barnehagen er en viktig arena der barn tidlig tilegner seg sosial kompetanse, og understreker betydning av arbeid med det psykososiale miljøet i barnehagen og i grunnopplæringen ses i sammenheng.

Sametinget er enig med formålet til endringene i Barnehageloven. Et klarere regelverk er med på å forplikte både barnehageeiere og personalet i barnehagene til å forebygge og gripe inn og følge opp krenkelser, mobbing og utenforskap i barnehagene. Dette må også gjelde samiske barn.

Idag er det fortsatt samiske barn som opplever diskriminering på grunn av at de snakker samisk i barnehagen. Det samiske barnet har krav på et godt barnehagemiljø med et inkluderende og likverdig felleskap. For å lykkes må barnet få utvikle sitt samiske språk, sin samiske kultur og sin samiske identitet. Tidlig innsats og tilpasset opplæring for det samiske barnet er viktig for et godt læringsmiljø som er fri for mobbing og trakassering.

Barnehagene har fått en ny Rammeplan for barnehagen i 2017, som er en forskrift til Barnehageloven. Rammeplanen ivaretar samiske barns rettigheter ved at det i kapittelet om barnehagens verdigrunnlag. sies at: «Norge har, med bakgrunn i urfolkets særlige rettigheter, en særlig forpliktelse til å ivareta samiske barns og foreldres interesser, jf. Grunnloven §108, barnekonvensjonen art. 30 og ILO-konvensjonen. Samiske barn i barnehager skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og sin kultur uavhengig av hvor i landet de bor.» Samisk språk og kultur nevnes eksplisitt og er gjennomgående i rammeplanen. Sametinget har foretatt både administrativ og politisk konsultasjon knyttet til fastsetting av forskriften og konkluderte med enighet om innholdet i rammeplanen. Tross konsultasjon og enighet er det ikke skrevet noe om hverken samisk språk, kultur eller samiske barns rettigheter i høringsforslaget. Sametinget ser det som alvorlig at samiske barns rettigheter ikke nevnes i høringsforslaget til lovendringen.

Konsultasjonsavtalen er ment å bidra til å oppfylle statens folksrettslige forpliktelser til konsultasjon med urfolk.

Videre er det i høringsutkastet skrevet om folkerettslige forpliktelser. I forslaget foreslår Departementet hva som er barnas beste, skal være et grunnleggende hensyn i barnehagens arbeid. Sametinget forstår begrepet «barns beste» også utfra *samiske barns* rettigheter og reagerer derfor på at samisk språk, kultur og samiske barns rettigheter ikke nevnes i høringsforslaget.

Barnekonvensjonen er tatt direkte inn i norsk lov gjennom menneskerettsloven § 2 nr.4. I høringsforslaget nevnes ikke noe om samiske barn som er urfolksbarn og om hvilke forpliktelser Norge har overfor dem.

I høringsforslaget foreslås det også å innføre et krav om at barnehagen skal ha internkontroll for å oppfylle kravene i barnehageloven med forskrifter. Sametinget foreslår at det innføres et eget kapittel om samisk språk og kultur i internkontrollsystemet og et eget kapittel om lover og konvensjoner som viser til samiske barns rettigheter i blant annet barnehageloven, Rammeplan for barnehagen- innhold og oppgaver (2017), Barnekonvensjonen artikkel 2, 3, 29 og 30. Formålet med en internkontrollplikt i barnehageloven er å pålegge den som driver barnehagen å legge til rette for, at barnehagen følger opp kravene i regelverket. Dette er med på å legge til rette et godt psykososialt barnehagemiljø for samiske barn.